

Lisa. Pakendijäätmete tasuta äraveo mõjude analüüs

Mõjude analüüsi tegemisel on lähtunud järgmistest eeldustest:

- korteriühistuid on 22 808¹, eramaju ca 180 000;
- juriidiliste isikute, kes ei ole pakendiettevõtjad, kulusid ei ole arvutuste tegemisel arvesse võetud (sihtgrupi suurus ei ole teada);
- pakendijäätmeid on lubatud koguda ühte segapakendite konteinerisse;
- korteriühistu kasutab segapakendite kogumiseks 600-liitrist konteinerit, eramaja kuni 80-liitrist konteinerit;
- 600-liitrise konteineri ostuhind on 240 eurot, kuni 80-liitrisel konteineril 50 eurot (Ragn-Sells'i hinnakiri²);
- 600-liitrise konteineri rendihind ühes kuus on 3,85 eurot, kuni 80-liitrisel konteineril 1,75 eurot (Ragn-Sells'i hinnakiri³);
- pakendiorganisatsioon tühjendab korteriühistu konteinerit kord nädalas, eramaja konteinerit kord kuus (eeldatav keskmine segaolmejäätmete äraveo graafik);
- 600-liitrise konteineri tühjendamine maksab 4,50 eurot ning 80-liitrise konteineri tühjendamine 2,45 eurot (Ragn-Sells'i hinnakiri segapakendite tühjendamiseks vabaturu tingimustes⁴); kuna lru jäätme põletusjaama tasud on märgatavalt tõusnud, siis võib eeldada, et see kulu on tegelikkuses kõrgem.
- alles jääb tänane avalike pakendikonteinerite võrgustik;
- muudatusettepanekut nr 62 (kulude jagamine pakendiorganisatsioonide vahel) ei lisata jäätmeseadusesse.

1) Mõju jäätmevaldajatele (korteriühistud; eramajad; juriidilised isikud, kes ei ole pakendiettevõtjad)

- ühekordne prügikonteinerite ostukulu on 14,47 mln eurot (eeldusel, et kõik korteriühistud ja eramajad ostavad ühe konteineri) (need kulud võivad kordades suurened, kui pakendeid tuleb hakata liigiti koguma; need kulud võivad ka väheneda, kui eramajad koguvad pakendeid pakendikottidesse; need kulud võivad kanduda üle ka pakendiorganisatsioonidele);
- prügikonteinerite rendikulu on 4,83 mln eurot aastas (eeldusel, et kõik korteriühistud ja eramajad rendivad ühe konteineri) (need kulud võivad kordades suurened, kui pakendeid tuleb hakata liigiti koguma; need kulud võivad ka väheneda, kui eramajad koguvad pakendeid pakendikottidesse; need kulud võivad kanduda üle ka pakendiorganisatsioonidele);
- juriidiliste isikute (ei ole pakendiettevõtjad) kulud konteinerite rentimiseks või ostmiseks (kulud jäävad vahemikku mõnisada tuhat kuni mitu miljonit eurot) (sihtgrupi suurus ei ole täpselt teada ja seega on keeruline mõju hinnata);
- tühisõiduga kaasnevad kulud, kui inimesed panevad pakendijäätmete konteinerisse muud liiki jäätmeid (keeruline hinnata, sest ei ole teada, kui

¹ Äriregister ning mittetulundusühingute ja sihtasutuste register seisuga 01.09.2018

² https://www.ragnsells.ee/wp-content/uploads/2015/03/hinnakiri_konteinerid.pdf

³ https://www.ragnsells.ee/wp-content/uploads/2015/03/hinnakiri_konteinerid.pdf

⁴ https://www.ragnsells.ee/wp-content/uploads/2016/02/hinnakiri_tsoon1_out_olme_paber.pdf

- suurt järelevalvet teostatakse konteineri sisu üle ning kui hoolikalt järgivad jäätmevaldajad oma kohustust panna konteinerisse vaid pakendeid);
- kui muudatuse tulemusena väheneb jäätmevaldajate segaolmejäätmete kogus, siis võib väheneda ka prügiveoteenuse arve (Mõju ilmselt vähene. Pakendid moodustavad vähem kui kolmandiku segaolmejäätmetest ning ei ole teada, kui suur osa pakenditest pannakse edaspidi segaolmejäätmete konteineri asemel segapakendikonteinerisse. Kui jäätmevaldajal on prügikonteiner(id) olemas, siis ei hakata neid ilmselt väiksemate vastu välja vahetama. Võimalik on mõnevõrra vähendada segaolmejäätmete konteineri tühjendamise sagedust.)
 - ühekordsed kulud seoses lepingu sõlmimisega pakendiorganisatsiooniga (mõju ilmselt väheoluline);
 - korteriühistul inimeste teavitamisega seonduvad kulud (mõju ilmselt väheoluline);
 - korteriühistutel segapakendikonteineri ümbruse koristamisega seonduvad kulud (mõju ilmselt väheoluline);
 - korteriühistutel prügimajade laiendamisega seotud ühekordsed kulud.

Rahaliselt hinnatud mõju kokku: ühekordne konteinerite ostmise kulu ca 14,47 mln eurot aastas või iga-aastane konteinerite rendikulu ca 4,83 mln eurot aastas.

2) Mõju pakendiorganisatsioonidele ja pakendiettevõtjatele

- pakendijäätmete tasuta äraveoga kasvavad pakendiorganisatsioonide ja seeläbi ka pakendiettevõtjate kulud 10,63 mln eurot aastas (kulud on kordades suuremad, kui ühe segapakendikonteineri asemel tuleb tühjendada näiteks nelja pakendikonteinerit);
- kulud võivad osutada kordades suuremaks, kui ühel pakendiorganisatsioonil on õigus nõuda teiselt pakendiorganisatsioonilt pakendite kokkukogumise ja taaskasutamisega kaasnevate kulude hüvitamist (muudatusettepanek nr 62);
- kulud võivad osutada oluliselt suuremaks, sest jäätme põletuse hind on viimasel ajal oluliselt tõusnud

3) Mõju keskkonnale

- mõnevõrra ilmselt väheneb pakendijäätmete osakaal segaolmejäätmetes (hetkel moodustavad pakendijäätmed kolmandiku segaolmejäätmetest⁵)
- energia tootmiseks kasutatakse senisest vähem segaolmejäätmeid ja senisest rohkem segapakendijäätmeid
- olmejäätmete ringlussevõtu sihtarv ilmselt ei suurene või ei suurene märgatavalt, sest ringlussevõtu võimalused on Eestis piiratud
- negatiivne keskkonnamõju seoses prügiautode kilometraaži märgatava suurenemisega (kolm pakendiorganisatsiooni peavad prügiautodega katma kõik korraldatud jäätmeveoga kaetud piirkonnad);

4) Mõju kohalikele omavalitsustele

- väheneb kohalike omavalitsuste otsustusõigus küsimuses, kuidas ja kus toimub pakendijäätmete kokku kogumine

⁵ Riigikontrolli aruanne „Riigi ja kohalike omavalitsuste tegevus olmejäätmete kogumisel ja taaskasutusse suunamisel“.

- kohalik omavalitsus peab tegema järelevalvet jäätmetekitajate üle ning kontrollima, kas jäätmevaldajas on sõlminud lepingu pakendiorganisatsiooniga

Rahaline mõju kokku:

- Kui jäätmevaldajad rendivad igal aastal pakendikonteinereid, siis on ühiskonna kogukulu 15,46 mln eurot aastas.
- Kui jäätmevaldajad ostavad esimesel aastal pakendikonteineri, siis on muudatuse rakendumise esimesel aastal ühiskonna kogukuluks 25,1 mln eurot ning järgnevatel aastatel 10,63 mln eurot.